

ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ АРХІТЕКТУРИ

УДК 72 [092] [47+57]

Л.Г.Бачинська,

канд. арх., професор кафедри основ архітектури і АП КНУБА

АРХІТЕКТОР В.І.ЄЖОВ

Анотація: у статі подані спогади автора про педагогічний метод та діяльність на архітектурному факультеті КНУБА доктора архітектури, професора, завідувача кафедри Єжова В.І.

Ключові слова: архітектурний факультет, педагог, архітектор.

Пішов з життя Валентин Іванович, наш завідувач кафедри, який ще недавно сонячно посміхався, протягуючи руку під час зустрічі.

...Він прийшов до нас на кафедру основ архітектури у вже складений колектив, що жив в традиціях, сформованих при колишньому завідувачеві докторі архітектури професорі В.В.Савченку. Манера спілкування з нами, колегами, у Валентина Івановича відрізнялася від академізму бувшого керівника. В ньому відчувалася чіпкість проектувальника; тривалий час наш колектив він називав «відділ», «сектор». Валентин Іванович прийшов до нас у 1987 році з високих посад: директора Науково-дослідного інституту теорії архітектури, головного архітектора м. Києва, але за духом своїм, як в молодості, він залишався архітектором-проектувальником, захопленим черговим творчим завданням, що заохочував у цікаву для нього справу усіх, хто був поряд. Високі посади, які він займав, і багаторічний досвід праці укріпили його організаційні здібності.

Валентин Іванович, не дуже розуміючи особливості методизму академічної школи вищої освіти, ринув виховувати студентів і викладачів за принципом «Працюй, як я!», одночасно сприймаючи на себе усю відповідальність за діяння кожного члена колективу. Сам особисто був присутнім на лекціях кожного колеги, не доручуючи ці регулярні перевірки, що вимагали «згори», нікому іншому. Особисто сам очолював роботу майстерні, що випускала фахівців та магістрів, і, пояснюючи студентам шлях вирішення творчого завдання, витончено накидав олівцем, ручкою, фломастером ескіз майбутнього проекту у його авторській уяві.

Валентин Іванович стійко притримувався думки, що усякий випускник архітектурного вищого навчального закладу, мусить бути першокласним архітектором-проектувальником, здатним у будь-якому проектному вирішенні розкрити свій творчий потенціал. І саме йому зобов'язаний архітектурний факультет КНУБА (та й інші в Україні) тим, що магістри-архітектори вивчають весь комплекс спеціальних дисциплін разом з фахівцями, засвоюють власну програму не паралельно зі спеціалістами, як на інших факультетах, а в доповнення до програми підготовки фахівців, що більша частина тем випускних робіт магістрів має прикладне спрямування і, крім розвиненої наукової частини, містить проектне вирішення як наслідок впровадження основних наукових висновків і рекомендацій.

В.І.Єжов був майстром постановлення і вирішення проблем архітектурно-просторової організації найважливіших, скоріше, навіть, значних, парадних, частин міста Києва, котрі під його керівництвом (під його наглядом) розбирали студенти у своїх дипломних роботах. Це – забудова бровки Правого берега Дніпра, формування Лівобережного центру, ансамблі площ Московської, Ленінградської, Перемоги і багатьох інших, реконструкція забудови Пейзажної алеї, основних магістралей – 40-річчя Жовтня, Возз'єднання, Русанівської набережної, ансамбль забудови Володимирської вулиці тощо. Опрацювання єдиної проблеми, проектів споруд, що повинні врешті-решт стати єдиним ансамблем забудови, сприяла набуттю студентами навичок колективного проектування, що так важко дається учням, і так необхідно під час виховання майбутніх проектувальників.

Теми дипломних робіт часто визначали прийдешній напрямок наукових пошуків випускників під час навчання в аспірантурі, і сама дипломна робота ставала першим об'єктом у череді наступних експериментальних проектів з впровадження наукових положень.

Невдачі під час захисту дипломних проектів не надто активних студентів Валентин Іванович сприймав як свої власні недоліки і кидався публічно захищати студента, а не проект, звинувачуючи себе у недопрацюванні (інколи аналогічна ситуація виникала і під час захисту пошукувачів). У ньому явно проглядалися глибока відповідальність за кожного підлеглого на рівні батьківського опікування. Тих, хто обирав наукову стежу, Валентин Іванович підтримував у їх виборі, методично чітко орієнтуючи їх етапами виконання дисертації, угледівши її відразу цілком, і квапив, підштовхував до завершення, не випускаючи зі зони своєї уваги кожного.

Перед успішними учнями В.І.Єжов ставив і кар'єрні цілі, усіляко спонукаючи підвищення рівня знань: спочатку для випускників аспірантура, потім – докторантура. Молоді члени кафедри основ архітектури – кандидати

наук, доценти – при його уговорах, поясненнях, підтримці втягувалися у роботу над докторськими дисертаціями.

Валентин Іванович залишив по собі чудову спадщину для учнів – численні авторські видання: підручники, книги спогадів. Во істину за афоризмом: «Сказане слово з часом зникає, написане – залишається».

Будучи яскравою величиною в українському та закордонному архітектурному світі – в науці, у проектуванні, у сферах архітектурного керівництва й освіти, - справжнім майстром радянського і пострадянського періодів, Валентин Іванович Єжов залишався демократичним, скромним, дружелюбним, любив свій колектив кафедри, численних друзів, молодь, завжди був розкритий на спілкування із соратниками, однодумцями, колегами, учнями. Весь його образ – живого, діяльного, що привітливо посміхався, - привертав до себе і притягував оточуючих, налаштовуючи на серйозні розмови і справи у галузі архітектури. Він прожив у клопотах і radoщах щасливе, різнобічне життя і поєднав в собі все, чим одарував його Бог, - таланти керівника і організатора, науковця, проектувальника і художника, вчителя, друга і сім'янина – в одну яскраву долю, котра для усіх нас слугує яскравим і незабутнім прикладом!

Аннотация

В статье представлены воспоминания автора о педагогическом методе и деятельности на архитектурном факультете КНУСА доктора архитектуры, профессора, заведующего кафедрой Ежова В.И.

Ключевые слова: архитектурный факультет, педагог, архитектор.

The summary

In clause the memoirs of the author on a pedagogical method and activity at architectural faculty KNUCA of the doctor of architecture, professor, manager of department Yejov Valentin are submitted.

Key words: architectural faculty, teacher, architect.